

Pälsvård

Pälstyp och pälskondition

Har man sett några olika exemplar av våra kära wheaten terrier, inser man snabbt att det finns oerhört mycket variation i pälsarnas utseende. En del av skillnaderna är medfödda men pälsens utseende påverkas också av till exempel ålder, kondition och skötsel.

Man talar ofta om två olika pälstyper i vår ras. Dessa pälstyper skiljer sig åt genetiskt, men båda typerna kan mycket väl förekomma i samma valpkull.. Den ena av dessa pälstyper kallas ibland 'irländsk' eftersom den är helt dominerande på Irland. Sådana valpar har ganska kort och ibland (men inte alltid) mycket sträv päls. När hunden blir äldre, ersätts denna valppäls av en mjukare, silkigare och påfallande blank päls. Pälsbytet sker oftast i ettårsåldern men kan ibland ta längre tid. Den irländska pälsen innehåller ingen underull och upplevs därför ofta som jämförelsevis sparsam, särskilt på benen. De enskilda hårstråna reflekterar ljuset mycket effektivt. Detta gör i sin tur att pälsen får en oöverträffad glans, särskilt i solsken. Pälsen fortsätter sedan att utvecklas med stigande ålder. Ju äldre hunden blir, desto rikligare och vackrare päls får den.

Den andra pälstypen kallas 'engelsk' eller 'amerikansk'. Valparna har redan från början en riklig och "lurvig" päls, som vanligtvis är ganska rak och innehåller rejält med underull. Efterhand som hunden faller valppälsen, växer det sedan ut en något sparsammare och betydligt blankare samt oftast vågigare päls. Bytet mellan valppäls och vuxenpäls brukar påbörjas i ettårsåldern men kan ofta dra ut på tiden i ett eller två år. I tvåårsåldern går vissa hundar igenom en övergående period med ganska sträv och mörkfärgad päls, främst i nacken och på ryggen. Ju äldre hunden blir, desto mindre ull finns det kvar och pälsen blir sedan allt vackrare med åldern.

Mängden vågor eller lockar i pälsen varierar också rejält mellan olika hundar. Såväl ganska rakhåriga som mycket lockiga varianter förekommer inom både den irländska och den engelsk/amerikanska pälstypen. Alla valpar brukar ha påfallande raka pälsar upp till ettårsåldern. Därefter blir pälsen allt vågigare under de närmaste ett eller två åren. Vissa hundar har ärvt ett anlag som ibland kallas 'curly'. Sådana hundar får en mer eller mindre tät-lockig eller rent av krusig päls.

Blivande valpköpare frågar ibland om vilken pälstyp som är lättast att sköta. Svaret på denna fråga är enkelt: INGENDERA! En wheaten terriers päls kräver alltid mycket skötsel, under hundens hela liv. Är man inte beredd att lägga ner avsevärt med tid och engagemang på pälsvården, så är det nog bättre att man skaffar sig hund av en annan, mera lättskött ras.

Sjuka hundar får ofta glanslös och trist päls. Ibland blir pälsen dessutom tunn och stripig, ibland blir den istället nästan bomullsartad. Detta brukar även gälla tikar som nyligen haft en valpkull. Pälsar i dålig kondition kan dessutom bli nästan helt vita eller, fast mera ovanligt, mörkt rödbruna. Även hudallergier samt angrepp av mask eller ohyra, som exempelvis rävs-kabb, kan medföra att pälsen blir torr, glanslös och ulligare än normalt. Man kan försöka hjälpa pälsen att återhämta sig genom att ge hunden lite extra B-vitamin i form av öljästtabletter eller en daglig matsked vetegroddsolja. Om hunden fått ett sår i huden, utbildas ofta så kallad 'sårpäls' på just detta ställe. Sårpälsen är mörk och sträv. Lyckligtvis växer den snart bort och ersätts med normal päls igen.

Kamning En wheatenpäls ska kamma ofta och noggrant för att hållas tovfri och för att avlägsna eventuell ull. En irländsk päls behöver kamma lika ofta som en engelsk/amerikansk päls, men det går oftast något fortare att kamma igenom den irländska pälsen. Under förutsättning att man inte låtit den bli tovig, förstås. En vuxen hund bör kamma ordentligt minst en gång i veckan. Under den värsta perioden i ettårsåldern, när valppälsen ska bytas ut, kan man behöva kamma två tre gånger i veckan.

Det är viktigt att man börjar träna redan den lilla valpen på det här med kamning. Små valpar kan krångla en hel del. Ta lugnt och bestämt i valpen, och gör klart för den att du visserligen inte tänker bli arg, men ändå kommer att driva igenom din vilja utan pardon. I början tovar pälsen nästan inte alls, men kamma ofta ändå. Både du och valpen behöver lära er hur det hela ska gå till. Tids nog kommer ettårsåldern, och då tovar pälsen sig från en dag till nästa!

Det kan vara bra att ha två olika kammar; en grovtandad så kallad pudelkam (detta gäller speciellt de tjockpälsade hundarna), och en mera fintandad kam (behövs till alla pälsstyper). Båda kammarna ska ha ståltänder samt greppvänliga handtag. 'Dubbelkammar' med tänder åt två håll kan däremot vara lite svåra att hantera eftersom man lätt trasslar in dem i den rikliga pälsen.

Ett annat hjälpmedel är kardan. Detta är en sorts borste med fyrkantigt huvud och tunna stålspiggar, som är vinklade strax innan spetsen. Eftersom den sliter mycket på pälsen och dessutom kan irritera hundens hud, bör man inte använda den alltför mycket. Kardan är dock ett oöverträffat hjälpmedel om hunden fått exempelvis frön och barr i pälsen. En grov gummikam, som ser ut ungefär som en räfsa, kan användas för att avlägsna överflödiga underull. Vissa hundägare använder dessutom gärna en vanlig borste men denna kan aldrig ersätta kammarna. Att borsta lite 'på ytan' kan istället medföra att hunden blir ännu tovigare i pälsens bottenlager!

Ett trimbord är visserligen inte nödvändigt men oerhört användbart! Det blir ofta mera brottningsmatch än kamning om man låter hunden vara på golvet när man ska idka pälsvård. Dessutom är det svårt att komma åt på de kritiska ställena som i hundens ljumskveck och armhålor. Ett trimbord kan utformas på olika sätt. Det är viktigt att bords ytan är lagom stor och dessutom halkfri. Tvättmaskinen med en badkarsmatta av gummi ovanpå är en fullt acceptabel lösning! Lämpligen skaffar man dessutom en trimgalge att fästa hundens halsband i så att den står stilla på bordet.

Kamma med lugna bestämda tag, och var noga med att kamma ända in till skinnet. Om din hund har tjock päls, kan du börja med att kamma med den glestandade pudelkammen. Upprepa sedan kamningen med en fintandad kam eller eventuellt med en karda. Tänk på att det inte räcker att du kan komma igenom pälsen med kammen. Du ska dessutom avlägsna all lösa hår, som annars kommer att ge upphov till tovor under de närmaste dagarna. Det är faktiskt ofta bättre att kamma ORDENTLIGT en gång i veckan istället för två-tre gånger lite halvslarvig.

Kamma små områden i taget, först medhårs och sedan mothårs. Om hunden har tjock päls, måste man lyfta upp den några strån i taget så att man kommer åt ordentligt. Var speciellt noggrann med ljumskveck och armbågsveck där det gärna blir extra tovig. Samt skägget - gamla matrester och okammad päls kan filta ihop sig till en mycket oaptitlig tovmatta.

Ibland blir hunden tovig ändå, trots allt arbete man lagt ner. Blir det riktigt illa, är det barmhärtigaste för hunden att låta en professionell hundfrisör klippa av hela pälsen med maskin. Är det inte fullt lika illa, så kan du kanske reda ut tovarna. Det finns speciell anti-tovspray att köpa, vilket man alltså sprayar på och sedan kammar man. Mindre tovor kan man oftast reda ut med hjälp av fingrar och kam. Stora tovor måste först delas genom att man klipper igenom dem, parallellt med hårstråna

Man kan underlätta kammingsarbetet genom att följa tre regler: 1. Håll hunden ren en smutsig hund är mycket jobbigare att kamma än en ren hund. 2. Håll hunden lagom kortklippt det är bättre med en kort och välkött päls än en lång och tovig. 3. Kamma alltid hunden när den har varit blöt pälsen tovar snabbt efter såväl badkarsbad som som spontana snabbdopp i naturen.

Badning

Din hund bör badas minst var tredje-fjärde vecka för att hålla pälsen i god kondition. Lämpligen använder du badkaret eller duschen, helst med en rejäl gummimatta i så att hunden slipper halka. Ett

duchshandtag på en rörlig slang behöver du också för att skölja hunden ordentligt. Helst bör du använda schampo och balsam, som är utformade speciellt för hundar, alternativt extra milda babypreparat. Det lönar sig att köpa kvalitetsprodukter. Dessa ska ofta spädas ut rejält innan användandet, så de är inte så dyra som det verkar.

Om pälsen är mycket tovig, måste du åtgärda detta INNAN badet - annars kan tovorerna bli ännu värre! En någorlunda tovfri päls behöver du däremot inte kamma ut innan badet. Tvärtom, det är bättre att vänta tills efteråt, när pälsen är ren och därmed inte slits så mycket.

Börja med att blöta ner hela hunden ordentligt. Massera sedan in schampo, skölj, schamponera igen, skölj och massera därefter rikligt med balsam. Detta kan gärna få sitta kvar i pälsen några minuter innan man sköljer. Du måste vara speciellt noggrann med sista sköljningen så att du verkligen får bort allt schampo.

Pälsen blir vackrast om hunden får självtorka efter att du fått bort den värsta blötan med en handduk. Ser hunden mycket frusen ut, kan du använda en elektrisk hårtork på ganska låg värme. Sluta torka innan pälsen blivit snustorr, annars blir den ullig och glanslös.

Klippning

Din hunds päls blir både fräschare och mera lättskött om du låter klippa den ganska ofta, dvs. minst varannan månad. Naturligtvis blir det också betydligt bekvämare för hunden med en relativt kortklippt päls.

Det brukar vara dags för den allra första klippningen när valpen kommit upp i fyramånaders åldern. Oftast hjälper uppfödaren till i början.. Annars måste du skaffa hjälp på annat håll. Det finns speciella hundfriseringssalonger, som du kan vända dig till. Kanske kan du även hitta någon annan uppfödare eller erfaren wheatenägare med fallenhet för att klippa hund. Ta gärna med dig ett foto av en hund med önskad frisyra, så att hundfrisören ser vad du förväntar dig. Priset för en klippning varierar vanligen mellan 400 och 700 kronor. Hunden ska vara nybadad och noggrant utkammad inför klippningen, annars kan det kosta ännu mer.

Inför hundutställningar måste hunden vara klippt av någon som verkligen kan sin sak, och det bör inte ha gått mer än högst två veckor mellan klippningen och utställningen. Nästan vem som helst kan dock lära sig att klippa sin hund själv för vardagsbruk. Somliga hundägare blir riktigt duktiga, och kan åstadkomma alldeles utmärkta frisyror efter några försök. Att lära sig klippa är dock rätt svårt i början. Helst bör du därför gå en klippkurs. Sådana anordnas genom rasklubbens försorg, oftast minst en gång om året i varje lokalområde. Kontakta din hunds uppfödare respektive rasklubbens lokalombud för information. På en klippkurs visar instruktören hur du ska göra, och sedan får du försöka själv på din egen hund. Ett illustrerat klippschema, som kan vara till viss hjälp, hittar du i boken 'Irish softcoated wheaten terrier en rasmonografi' av Hilde Nybom.

Ska du klippa själv, måste du ha tillgång till ett stadigt trimbord, helst med en trimgalge som du kan fästa upp hundens halsband i. Dessutom behöver du minst två saxar; en som har två vanliga, raka skär, samt en effileringsax som har ett rakt och ett tandat skär. En tredje sax med korta skär och trubbiga spetsar kan vara mycket behändig när man klipper runt tassarna och mellan trampdynorna. Det lönar sig att köpa rostfria saxar av god kvalitet som håller länge och kan slipas när de blivit slöa.

Lycka till!